

Blik for lys

Om Janne Klerk

Af Gitte Broeng, 2011

Lysforhold spiller en rolle for alle fotografer, men for nogle er lyset et motiv i sig selv. Janne Klerk er en af dem. Lyset ændrer sig konstant; i takt med vejret, døgnets rytme, årstiderne og geografien. Klerks fotografier fra de seneste tre årtier kredser tilbagevendende om naturens lysfænomener. De viser lysets evne til at forvandle steder eller mætte dem med stemning. Et eksempel stammer fra Greve Strand, forstaden syd for København beliggende ved Øresund. Billedet er optaget i diset skumringsbelysning, som giver stedet et fortryllende skær, og kan minde om et romantisk landskabsmaleri. Klerks fotografi peger således ind i en anden tid – længe inden Greve Strand blev til forstad med parceller på strandene bag kysten.

Janne Klerk er autodidakt fotograf. Hun har arbejdet mange år som fotograf i filmbranchen. I 16 år var hun fotografisk konsulent for Statens Værksteder for Kunst og Håndværk Gl. Dok. Hendes første separatudstilling blev vist på Nationalmuseet i 1995. Siden da har hun udstillet på en lang række danske kunstmuseer. Senest Museet for Fotokunst; HEART; Rosphoto, Sankt Petersborg; Sophienholm; Museumsberg Flensburg i forbindelse med det storstilede kulturhistoriske projekt Danmark under forvandling, hvor Klerk var en af de udvalgte 14 fotografer, der bidrog til 'kortlægningen' af Danmark. En udløber af projektet var desuden trebindsværket Herfra hvor vi står (2010, Gyldendal).

Gennem tiden har Janne Klerks fotografier fundet vej ind i en lang række bøger – både i selvstændige bogværker og publikationer lavet i samarbejde med forfattere, hvor hun ved hjælp af kameraet illustrerer en specifik tematik eller et bestemt materiale. Flere omhandler kulturhistoriske emner; mens det vi alle taler om, vejret,

tages under behandling i *Det danske vejr* (2006, Gyldendal). Spændvidden er stor, det er dog især landskaber og arkitektur, der udgør motiverne for Klerk.

En af hendes første bøger *Altid strømmer floden* (Rhodos, 2001) består af sort/hvide fotografier fra Japan. Billederne heri er gennemgående kontrastrige, behersket af modsætningen mellem lyse og mørke partier, hvor fokus hviler på lysets brydning og spil i landskaber såvel som arkitektur. Bogen indeholder blandt andet studier af rum med karakteristiske, japanske papirvægge, der skaber et skyggespil, hvis stilfærdige rytmik skyldes lysets varierende intensitet og den forskelligartede struktur i materialet, det gennembrøder. Billederne blev til kort tid efter, at Klerk havde gennemgået sin første operation for grå stær. Øjensygdommen har fået en vis indflydelse på hendes arbejde som fotograf.

Alt afhænger af øjnene, der ser, siger man, og mener dermed at vores syn på verden er præget af en vis grad af subjektivitet, som gør perspektivet forskelligt og betinger måden, hvorpå vi opfatter den. I kunsthistorien findes flere eksempler på kunstnere, hvis værker konkret har ændret karakter i takt med deres synsevne. Claude Monets sene værker rummer således en helt anden farveholdning end de tidligere, da han kom til at lide af grå stær på begge øjne. For Janne Klerk har det ændrede syn betydet, at hendes billeder i mindre grad er båret af detaljer, men derimod komponeres med en skærpet fornemmelse for lys og mørke. Kontrasterne i mellem dem.

Lys er grundlæggende for al fotografi. Foto kommer af græsk og betyder lys. For de der udviklede fotografiet i første halvdel af 1800-tallet var det store spørgsmål, hvordan man kunne indfange lyset, eller mere præcist: fastholde (lys)billedet, der dannes i et *camera obscura*. Da J.N. Niépce frembragte det første kendte fotografi i 1826 var eksponeringstiden på 8 timer, hvilket betød, at sollyset faldt på begge sider af bygningen, der anedes i hans varige billede af udsigten fra et vindue. I dag er

eksponeringstiden som bekendt en hel del mindre, hvilket gør det muligt at indfange selv de flygtigste fænomener. Janne Klerk arbejder i forlængelse af den fotografiske tradition for at 'tegne' lyset. Hun søger at gengive særlige momenter, når de opstår. Hvad enten det er i Greve Strand eller Kyoto. Med et blik gennem kameraet, der ser på sin egen særlige måde.

Gitte Broeng